

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

Současná česká folková scéna

Bakalářská práce

Daniel Schmid

Specializace v pedagogice, obor Hudba se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Tomáš Kuhn Ph.D.

Plzeň 2018

Zde se nachází originál zadání bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci
vypracoval samostatně s použitím uvedené
literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 17. Dubna 2018

.....
vlastnoruční
podpis

Rád bych poděkoval Doc. Mgr. Tomáši Kuhnovi za odborné vedení své bakalářské práce.

Obsah

1 Úvod.....	3
2 Vznik a vývoj folkové hudby	4
2.1 Historie folkové hudby v Čechách	5
2.1.2 Jaromír Nohavica	8
2.1.3 Wabi Daněk.....	8
2.1.4 Karel Kryl.....	9
2.1.5 Jaroslav Samson Lenk.....	9
2.1.6 Jan Nedvěd	10
2.1.7 Spirituál kvintet	10
2.2 Nástrojové obsazení.....	11
2.3 Charakteristika folkové hudby.....	12
3 Představitelé mladé folkové generace	14
3.1 Poupata	14
3.2 Marien.....	14
3.3 Víťa Troníček	15
3.4 Jan Řepka.....	15
3.5 Žamboši	16
3.6 Epydemye	17
3.7 Kapela Passage	18
3.8 Michal Willie Sedláček	18
3.9 Berušky (Ladybirds).....	18
3.10 4Zdi.....	18
3.11 Devítka	19
3.12 Strunovrat	19
3.13 Monty	19
3.14 Radek Bartoš	19
3.15 Bujabéza	20
3.16 Listověj (Žalozpěv)	20

3.17 D.N.A Brno	20
3.18 Jarret	21
3.19 Další folkové skupiny	22
3.20 Hnutí Folk žije!	23
4 Texty mladé folkové generace	25
5 Folkové kluby a média v Plzeňském kraji	33
6 Folkové festivaly v České republice	36
6.1 Současné folkové festivaly	36
6.1.1 Prázdniny v Telči	36
6.1.2 Mohelnický dostavník	37
6.1.3 Festival Slunce	37
6.1.4 Folkové Chvojení	38
6.1.5 Folkaliště	38
6.1.6 Pernštejská Fortuna Pardubice	39
6.1.7 Folková Ohře	39
6.1.8 Okolo Třeboně	40
6.1.9 Folkový kvítek	40
6.2 Zaniklé festivaly	41
6.2.1 Folková růže (1994–2017)	41
6.2.2 Zahrada (1990-2011)	42
6.2.3 Svojsický slunovrat (1980–2005)	43
6.2.4 Svojsický letorost (1983–1994)	43
6.3 Michal Jupp Konečný	44
Závěr	45
Resumé	46
Summary	47
Seznam literatury	48
Přílohy	I

1 Úvod

Cílem mé práce je představit mladou vyrůstající generaci českého folku, nadějně skupiny a jednotlivce, jejichž tvorba navazuje na generace předešlé. Ukázat rozdíly mezi generacemi, v čem se liší po stránce textové i hudební, a dokázat, že současná česká folková hudba se stále vyvíjí a nepatří mezi zaniklé žánry.

O současné podobě české folkové scény nejlépe pojednává kniha Michala Juppa Konečného *S kytarou na zádech*, která se zabývá folkovou hudbou v Plzeňském kraji a byla pro mě největším souhrnným zdrojem informací.

První část mé práce se zabývá obecnou charakteristikou folkové hudby a vývojem folkové hudby v Čechách od jejich raných počátků až do současnosti. Nástrojové obsazení folkové skupiny se objeví v další části mé práce společně s legendami české folkové scény Wabi Daňkem, Jaromírem Nohavicou, Pavlem Lohonkou Žalmanem a dalšími. Podrobně představím zástupce mladé folkové generace „např. skupinu Marien, Žamboši, Epydemye“ a zaměřím se na jejich přínos pro současnou folkovou hudbu. Další část práce se zabývá problematikou podpory folkové hudby. Upozorním na plzeňské folkové kluby (mj. HiFi club, Zach's Pub) a rádia, která v Plzeňském kraji folkový žánr podporují a vysílají, jedná se o rádio Samson, rádio Karolína a Český rozhlas. Česká republika měla a má několik výjimečných folkových festivalů, např. Prázdniny v Telči, Mohelnický dostavník, Folková růže a další, kterými se v práci také zabývám.

Téma jsem si vybral kvůli svému blízkému vztahu k folkové hudbě. Od dětství jsem touto hudbou vychováván a postupně jsem si nacházel své oblíbené a vzory. V dnešní době je současná folková hudba opomíjená, a pokud se někdo v této „komunitě“ nepohybuje, nemůže o tento styl v běžném životě zavadit. Právě touto prací chci dokázat, že folková muzika má lidem co nabídnout a čím je zaujmout, jak po stránce hudební, tak po stránce textové.

2 Vznik a vývoj folkové hudby

Výraz folk music nese v angličtině význam pro jakoukoliv lidovou píseň, specifitější význam dostal až ve 40. letech 20. století. V té době se v Americe snaží několik sběratelů oživit starší lidové písně a doplnit jimi repertoár společenského zpěvu. V 50. letech se začaly objevovat nahrávky nově aktualizovaných písní v hitparádách.¹

Kolem Archivu amerických lidových písní ve Washingtonu se seskupila skupina studentů folkloristiky a etnomuzikologie a kopírovala lidové písně z archivu. Později se začali vydávat do terénu a písně sbírat.²

V roce 1963 se na festivalu Newport Folk Festival objevil poprvé Bob Dylan, tehdy ještě s akustickou kytarou a foukací harmonikou, a o rok později byl na stejném festivalu vypískán kvůli své kožené bundě a elektrické kytáře. Písničkáři pomalu opouštěli lidové písně a začali skládat vlastní písně s protestní i jinou tematikou.³

Postupně se dostával folk i do evropských zemí. V Čechách se během 60. až 80. let vytvořily dva proudy folkové hudby. Písničkář zpíval skoro zapomenuté písně, a pokud zazněla jeho vlastní píseň, nehlásil se k ní, chtěl docílit toho, aby se píseň začlenila mezi běžně zpívané písně (Jaroslav Hutka). Ve druhém směru písničkář inklinoval ke koncertnímu provedení svých písní. V době totality ovšem oba směry pojily společné protirežimní snahy, síla spojovat a vybuzovat lid.⁴

V době totality v Čechách neexistovalo jakékoliv médium, které by folk podporovalo. Televizi, noviny, rozhlas měl plně v moci tehdejší režim a ten nebral folk na vědomí, jedině folk však ukazoval pravý obraz reality té doby.⁵

¹PROKEŠ, Josef. Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8.

²PROKEŠ, Josef. Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8.

³PROKEŠ, Josef. Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8.

⁴PROKEŠ, Josef. Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8.

⁵PROKEŠ, Josef. Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8.

2.1 Historie folkové hudby v Čechách

Folkem se nazývá jeden z žánrů populární hudby, který vznikl paralelně s jiným hudebním proudem rock'n'rollem v 50. letech v Americe a v průběhu 60. let se rozšířil po celé Evropě. Zpracovává černošskou a bělošskou lidovou hudbu, přičemž vychází z tradice amerických lidových muzikantů.⁶

První folková skupina založená v Čechách byla skupina Spirituál kvintet, která vznikla v roce 1960 a působí dodnes. V jejím čele dodnes stojí Jiří Tichota, který je jediný zakládající člen skupiny, který v ní dodnes působí. Skupina se inspirovala americkou lidovou hudbou, písněmi kovbojů, černošským blues, baladami přistěhovalců a jejich melodie interpretuje s českým textem již přes 50 let.⁷

„V březnu 1964 se stalo něco, co vznik českého folku výrazně zformovalo. Československo navštívila na několik koncertů jedna z nejvýraznějších osobností tehdejšího světového folku Pete Seeger. A předkapelu mu tenkrát dělal právě Spirituál kvintet, byl to takový malý zázrak,“ napsal hudební kritik Jiří Černý.⁸

V šedesátých letech začaly vznikat i další kapely, které se zpočátku vlastně k folku ani nehlásily. Mezi prvními to byla skupina bratří Traxlerů, která měla podobné pocity. Chtěli folk obohatit něčím, co není převzaté, zatímco Spirituál hledal původní hudbu a tu doplňoval vlastními texty. Ovšem folk v té nejranější podobě, byli především revoltující písničkáři, zpěváci tzv. protestsongů. U nás to byli nejprve Karel Kryl, Vladimír Merta a později Jaroslav Hutka. Autoři byli velmi ovlivněni americkým skladatelem Bobem Dylanem.

V druhé polovině šedesátých let se na scéně objevil jeden z průkopníků žánru Pavel Žalman Lohonka. Do Čech pronikají vlivy nejen ze západu, ale i z východu, písničkáři Bulat Okudžava a Vladimir Vysockij.⁹

⁶Hutka, Jaroslav. <http://www.hutka.cz> [online] Srpen [cit.2017–10-11] Dostupné z: <http://www.hutka.cz/new/html/seminar2.html>

⁷ VONDRÁK, Jiří a Fedor SKOTAL. *Legendsy folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, tramské a country písně u nás*. Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-300-6.

⁸ VONDRÁK, Jiří a Fedor SKOTAL. *Legendsy folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, tramské a country písně u nás*. Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-300-6.

⁹ VONDRÁK, Jiří a Fedor SKOTAL. *Legendsy folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, tramské a country písně u nás*. Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-300-6.

V roce 1968 začaly díky silnému politickému uvolnění vycházet první folkové desky. Důležité je album Skiffle kontra bratří Traxlerových. Konec šedesátých let byl dobou svobody, začalo se hrát i tam, kde to do té doby nebylo myslitelné. Období uvolnění trvalo do příjezdu ruských tanků v roce 1969. Po roce 1969 emigrovalo mnoho známých osobností, mezi nimi i Karel Kryl. Jiní se snažili bojovat s režimem a zůstali, např. Vladimír Merta. Písničkáři, kteří v Čechách zůstali, se scházeli v malých klubech a zde debatovali a zpívali. Po roce 1970 na českou scénu přicházejí mladí a nadějní umělci Dagmar Andrtová-Voňková, Karel Zich, skupina Marsyas, bratři Nedvědové. Vzniká festival Porta, který funguje dodnes. V 80. letech dochází k uvolňování režimu a přichází skupina AG Flek, bratři Ebenové, Jarek Nohavica, Karel Plíhal, Pavel Dobeš, Slávek Janoušek, skupina Nerez a Javory. Vznikají festivaly Folkové Prázdniny v Telči, Valašský špalíček ve Valmezu, Svojsický letorost.¹⁰

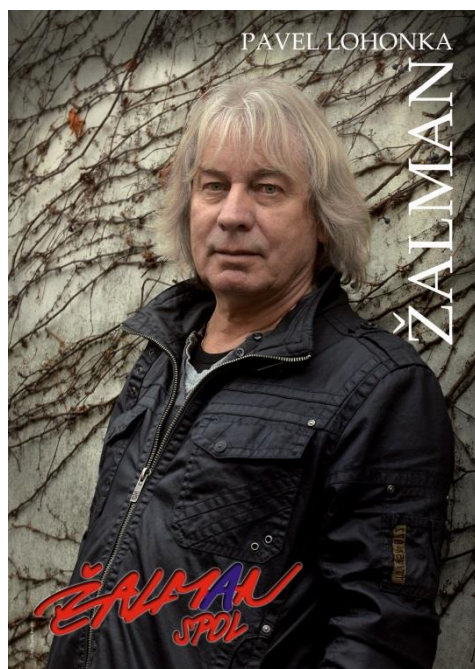
V roce 1989 spousta folkových muzikantů podněcuje davy k revoluci. Spirituál kvintet zpívá skladby Oh, Freedom či Jednou budem dál a davy šílí. Vše vyvrcholí pádem komunismu 17. listopadu 1989.¹¹

Po roce 1989 se ovšem folk pomalu dostává do pozadí a na českou hudební scénu přicházejí styly nové, které byly buď zakázané, nebo u nás neznámé. Folk se ale neztrácí, tradici přebírá mladá generace nadějných textařů a muzikantů.

¹⁰ VONDRÁK, Jiří a Fedor SKOTAL. *Legendy folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, tramské a country písně u nás*. Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-300-6.

¹¹ VONDRÁK, Jiří a Fedor SKOTAL. *Legendy folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, tramské a country písně u nás*. Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-300-6.

2.1.1 Pavel Lohonka *Žalman & Spol*

12

Pavel Lohonka *Žalman* je nejvýraznější osobností české folkové scény. Narodil se v roce 1946. Od roku 1969 hrál ve skupině Minnesengři a v roce 1982 začal vystupovat sólově. Za svou dlouhou kariéru vydal přes 250 písní a 17 autorských alb.¹³

Jeho písně se již staly legendárními a zní u táborových ohňů. Ve svých textech ukazuje krásy

přírody (Jdem zpátky do lesů), život obyčejného člověka (Píseň malých pěšáku) a jak důležité je v něco věřit (Hodina usmíření).

Žalman se aktivně zapojil do hnutí FOLK ŽIJE!, které se snaží lidem představit mladou generaci folku. Je patronem alba FOLK ŽIJE! 1, aktivně podporuje mladé kapely v jejich tvorbě a pomáhá jejich zviditelnění.¹⁴

¹²*Žalman. Žalman* [online]. Copyright © 2016 [cit. 31.01.2018]. Dostupné z: <http://www.zalman.cz/>

¹³*Žalman. Žalman* [online]. Copyright © 2016 [cit. 31.01.2018]. Dostupné z: <http://www.zalman.cz/>

¹⁴*Žalman. Žalman* [online]. Copyright © 2016 [cit. 31.01.2018]. Dostupné z: <http://www.zalman.cz/>

2.1.2 Jaromír Nohavica

Jaromír Nohavica se narodil v roce 1953. Do povědomí se zapsal nejdříve jako textař (Lásko, voníš deštěm), až později přišla vlastní písničkářská kariéra. Zúčastnil se několika Port, kde si ho publikum velmi oblíbilo, a stal se známým písničkářem, během relativně krátké doby.¹⁵

Nohavica je známý svou schopností hrát si s texty. Dokáže publikum pobavit (Hlídač krav) i rozplakat (Mám jizvu na rtu), jeho koncerty jsou plné inspirace. Nohavica dokáže posluchače dostat do stavu euforie.

Pro Nohavicu platí, že v jednoduchosti je krása. On nás netrápí složitou melodií nebo textem, a i přesto dokáže zaujmout široké spektrum posluchačů.

V současné době je Jaromír Nohavica považován za jednoho z nejlepších žijících autorů písní a je nejznámějším českým folkovým interpretem.

2.1.3 Wabi Daněk (1947–2017)

Stanislav Jan Wabi Daněk byl jeden z průkopníků české folkové scény. Jeho píseň Rosa na kolejích se stala hymnou všech trampů a folkařů. Za svůj život napsal několik písní, které zlidověly (Outsider Waltz, Rosa na kolejích, Hudsonské šífy). V roce 1979 mu byla udělena cena Zlatá Porta za celoživotní hudební přínos. Ke konci života se Wabi Daněk věnoval projektu s názvem Wabi a Ďáblovo stádo, kde společně s výbornými hráči všech žánrů přetvářel staré tramské písně do modernějšího hávu.

¹⁵Jaromír Nohavica – Wikipedie. [online] [cit. 31.01.2018]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jaromír_Nohavica

2.1.4 Karel Kryl

Karel Kryl je i dnes velkou inspirací pro mladou folkovou generaci a skoro každý písničkář se snaží tomuto symbolu přiblížit. Narodil se v roce 1944 a velmi nečekaně zemřel v nedožitých padesáti letech. Za sebou ale zanechal mnoho písní, které zní z rádií dodnes a pro český národ mají nedocenitelný význam. Právě písně Karla Kryla povzbuzovaly občany, aby se nepodvolili komunistickému režimu, a zněly na všech demonstracích. Mnoho rodin jeho desky tajně ukrývalo a poslouchalo. Jeho písně Anděl, Bratříčku, zavírej vrátka nebo Morituri te salutant dnes již zlidověly a zní ve školách, u táborových ohňů i na demonstracích po celé České republice.

2.1.5 Jaroslav Samson Lenk

Samson založil v roce 1976 skupinu Máci, s kterou se dostal do širšího povědomí posluchačů a ve které poprvé uplatnil svůj skladatelský talent. Skupina zaniká v roce 1993 a ve stejný rok zakládá Samson skupinu Samson a jeho parta, která fungovala do roku 2015 a ještě nyní se občas vrací na pódia. V roce 1980 se Samson přidává do skupiny Hop Trop, kde je také autorsky činný. Skupina Hop Trop se postupně stává jednou z nejznámějších skupin své doby a její písně (Tři kříže, Amazonka) jsou již neodmyslitelně spjaty s táborovými ohni a potlachy. Samson je znám také skladbami pro děti. Jeho nejznámější dětská píseň je ústřední znělka k seriálu Méd'ové. Nyní Samson vystupuje sólově.

2.1.6 Jan Nedvěd

Jan Nedvěd začal svou hudební kariéru v beatových kapelách, ale v roce 1972 založil folkovou skupinu Toronto, která se o dva roky později přejmenovala na skupinu Brontosauři, která se za svou kariéru, která skončila v roce 1994, stala jednou z nejznámějších skupin v Čechách. V kapele Brontosauři vystupoval také bratr Jana Nedvěda, František.

Společně s bratrem Františkem působil také v kapele Spirituál kvintet. Sestava Spirituál kvintetu se stala legendární. Ve stejné sestavě působil také Karel Zich, Dušan Vančura a Zdeněk Tichota. Později začal vystupovat i sólově.

Jan Nedvěd se stal už za svého života legendou. Dokázal vyprodat strahovský stadion a jeho písně (Stánky, Valčíček, Podvod aj.) zlidověly natolik, že dnes zní na každém trampsském ohni a jsou vytištěny ve všech lidových zpěvnících.

V současné době již Jan Nedvěd aktivně nekonzertuje.

2.1.7 Spirituál kvintet

Spirituál kvintet vznikl v roce 1960 a stal se první folkovou skupinou v Čechách. Vedoucím skupiny je Zdeněk Tichota, který je jediným zakládajícím členem v současné sestavě skupiny. Skupina se zabývá převážně americkými spirituály a gospely. V revolučním roce 1989 skupina vystupovala v Praze a v ulicích zněla píseň Jednou budem dál. Skupina Spirituál kvintet patří mezi průkopníky folkového žánru v České republice.

2.2 Nástrojové obsazení

Základní nástroj pro interpretaci folkové hudby je kytara. Mezi první představitele patří Bob Dylan, kterému stačila jen kytara a fukací harmonika, aby se stal fenoménem.

Typické nástroje pro folkovou skupinu jsou kytary, basa nebo kontrabas, fukací harmonika a flétna doplněné o různé rytmické nástroje. V některých folkových skupinách se vyskytuje banjo, dobro nebo mandolína, ale to jsou nástroje typické pro country hudbu.

O rytmickou část se stará většinou akustická kytara podpořená basovým nástrojem a případně perkusemi. Typický je také vícehlas, nejlépe mužský a ženský hlas, který se rozdělí do vícehlasu. Vícehlas dodává skladbě určitou mohutnost a zvyšuje význam zpívaného textu. Harmonii podporuje většinou fukací harmonika, flétna nebo jiný dechový nástroj. Folk není nijak striktně omezen pravidly, která by nařizovala, jaké nástroje se smí ve skladbě používat. Ovšem existují posluchači, kteří za folkovou hudbu nepovažují skupinu s elektrickou kytarou nebo bicími nástroji.

Ve 20. století nemohla spousta folkařů pochopit, proč by měla mít folková skupina bicí soupravu nebo elektrickou kytaru, a proto když v Čechách začal Vlasta Redl experimentovat s elektrickou kytarou, nesetkal se s velkým nadšením, stejně jako Bob Dylan v Americe. Mladá generace ráda experimentuje s nástroji a nebrání se vlivům ze zahraničí, a tak se stává, že se ve skladbě objeví dokonce dobro, banjo, nebo jiný specifický nástroj, který do folkové hudby nepatří. Hudba se neustále vyvíjí, a proto dnes existuje mnoho folkových skupin, které používají elektrickou kytaru nebo bicí nástroje, a nemůžeme říci, že by to nebyly skupiny folkové.

2.3 Charakteristika folkové hudby

„Folková hudba je původně hnutí za obrodu anglosaské lidové písně se snahou dát jí aktualizovanou podobu pomocí nových vyjadřovacích prostředků. Dnes sem řadíme lidové písně z různých částí světa, např. africké lidové melodie, irské písně, černošské spirituály, anglosaské balady a písně protestní, politicky angažované a milostné. Písničkáři se snaží vyjadřovat své pocity, myšlenky a názory formou písní, v nichž hraje podstatnou úlohu text nebo příběh. Autoři často volí různá přirovnání, personifikaci, metafory či jiné básnické prostředky. Hudební inspiraci hledají v nepřeborném množství hudebních stylů, které si pak upravují dle svého hudebního cítění. Typický je sklon k vlastním hudebním tradicím, přičemž se příliš nehledí na stylovou autentičnost. Důležitá je sdělnost a bezprostřednost. Tento žánr je obvykle vzdálen běžným konvencím populární hudby.“¹⁶

Rozdíl mezi hudbou rockovou a folkovou najdeme hlavně v nástrojovém obsazení a výsledném zvuku. Ve folkové skupině se většinou neobjeví vícero elektrických kytar, bicí soupravy nebo klávesové syntezátory. Folková hudba zachovává jednoduché nástroje, které ke svému provozu nepotřebují zapojení do elektrické sítě. Folk se nesnaží vytvářet hlasitou hudbu protkanou složitými harmoniemi, ale jemnou a barevnou zpěvnou melodií. Oproti popu je folk více zaměřen na kvalitnější textovou stránku a minimum elektronických zásahů na nahrávkách. Folková skladba sice není tolik prokomponovaná jako skladba popová, ale snaží se zaujmout svou přímočarostí.

¹⁶KUHN, Tomáš. Stručné dějiny populární hudby a jazzu pro studenty a učitele hudební výchovy. V Plzni: Západočeská univerzita, 2011. ISBN 978-80-261-0018-8.

Folkový žánr můžeme rozdělit na různé podžánry. Podle přístupu ke zpracování tématu, rozlišujeme podžánr epický (nejtypičtější), lyrizující, humorný, satirický, bluesový. Existují také mnohé podžánry tíhnoucí spíše k folklóru (skupina Bujabéza), k tramské písni (skupina Marien), k rocku (skupina Epydemye), hudbě alternativní (skupina Žamboši) a mnoho dalších. Podstatou folkové písně je aktuálně, adresně a obsahově reagovat na různé duchovní a společenské problémy.¹⁷

¹⁷PROKEŠ, Josef. Česká folková píseň: v kontextu 60.-80. let 20. století. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8

3 Představitelé mladé folkové generace

3.1 Poupata

(CD 1)

Za jednu z nejvýznamnějších folkových skupin po roce 1989 v oblasti folku je považována skupina Poupata v čele s mladým šestnáctiletým Vítou Troníčkem, která vznikla v roce 1992. Během své existence do roku 2003 vydala kapela čtyři desky a vyhrála Portu v roce 1997. Dostávala ceny Mohelnického dostavníku i legendárního festivalu Zahrada. Bohužel v roce 2003 se kapela rozpadá z důvodu rozchodu Andrey Troníčkové a Víti Troníčka, tedy hlavního skladatele a zpěvačky. V kapele působil i bratr zpěvačky, který odchází spolu se zpěvačkou, a kapela se nenávratně rozpadá.

Z kapely Poupata vznikají dvě nová uskupení, a to skupina Pouta a Marien. Ve skupině Pouta dále vystupuje Andrea Troníčková a její bratr Radek Novák, který se podílel na řadě textů v kapele Poupata. Kapela existuje dodnes.

3.2 Marien

(CD 2)

18

¹⁸Supergram.cz [online]. Copyright © 2018 [cit. 31.01.2018]. Dostupné z: <https://www.supergram.cz/marien>

Skupina vzniká v roce 2004, vedoucím skupiny je Vít'a Troníček. Skupina se věnuje vícehlasému zpěvu a mezi hudebními nástroji převládají akustické kytary, ve většině písní však můžeme slyšet i perkuse, flétnu nebo foukací harmoniku.

Během své existence skupina vydala tři úspěšné desky. První s názvem Krajina v tobě, v roce 2009. Autorem veškerých textů a hudby je Vít'a Troníček. Druhé album V půli cesty vychází v roce 2012, zde dostali prostor i ostatní členové skupiny a na albu se nachází nejen písně kapelníka, ale i ostatních členů. V písních se odráží osobní pocity členů z dospělosti, z rodičovství a hledání životní cesty. Třetí album Ze skla vychází v roce 2014. Autorem většiny písní je opět Vít'a Troníček, tři písně na desce má Radka Havelková, autorka, se kterou Vít'a Troníček spolupracoval už v době Poupat. Celkovým tématem desky je rozbitnost a pomíjivost lidských vztahů a neopakovatelnost okamžiku.

3.3 Vít'a Troníček

Vít'a Troníček se narodil v roce 1976. V roce 1992 založil skupinu Poupata a stal se jejím kapelníkem i většinovým autorem hudby a textů. Již v útlém věku se projevil jeho talent ve hře na kytaru, který je typický pro skupinu Poupata a Marien. V roce 2003 se rozpadla skupina Poupata a Vít'a po roce zakládá skupinu Marien, ve které naplno rozvíjí své muzikantské a autorské umění, je také spolupořadatelem a dramaturgem festivalu Folkové Chvojení a Pernštejnská Fortuna v Pardubicích.

3.4 Jan Řepka (CD 3)

Představitel mladé písničkářské generace začínal v duu Nestíháme a v roce 2010 začal vystupovat sólově. V roce 2010 natočil album Čistý byl svět, které je typické svým vysokým citovým a životním zabarvením. Na albu zpívá nadějná Josefína Žampová, která mu dodala tíživou jemnost a cit.

Jan Řepka založil vystoupení zvaná Open Mic, ve kterých objížděl republiku na kole a celé ozvučení si vezl s sebou. Pořádá také domácí koncerty, při kterých svým fanouškům přijede zahrát až přímo do bytu.

V roce 2016 vydal album s názvem Rozjímaní o sendviči, které je věnováno švýcarskému písničkáři Mani Materovi.

3.5 Žamboši

(CD 4,5)

19

Skupina vznikla v roce 2002, zakládajícími členy jsou Jan Žamboch a Stanislava Žambochová. Skupina nejdříve vystupovala jako duo, až v roce 2006 se k nim přidal bubeník Jiří Nedavaška. Jako jedna z mála folkových skupin se může chlubit dvěma prestižními oceněními Anděl v kategorii Folk & Country. První Cenu Anděl obdržela v roce 2006 za desku *To se to hraje...* a druhou v roce 2009 za desku *Přituhuje*. V roce 2014 vyšlo album *Pól nedostupnosti*, na které si skupina přizvala spoustu hudebních hostů, a vznikla velmi povedená deska.

Hlavním autorem hudby a textů je Jan Žamboch, který vydal v roce 2013 své sólové album *Guitar & Forest*, které je pro českou scénu velmi neobyčejné. Jan Žamboch sám s kytarou a v lese nahrával své instrumentální skladby. V pozadí můžete slyšet zpěv ptáků, křupání sněhu a celé album je velmi originální a nápadité. Jan Žamboch také dostal mnoho

¹⁹Žamboši. *Akce.cz - kulturní akce a zábava pro Váš volný čas* [online]. Copyright © turistika.cz s.r.o. [cit. 31.01.2018]. Dostupné z: <http://www.akce.cz/akce/316018/zambosi>

ocenění za své hraní na akustickou kytaru, při kterém se nebrání žádnému experimentování.

Skupina dokáže za pomoci harmoniky, kytary a bicích vytvářet neobyčejnou hudbu, která společně s texty Jana Žambocha nezapadá do žádného mainstreamu, je inspirativní, ale pro obyčejného posluchače poněkud složitá.

3.6 Epydemye

(CD 6)

20

Skupina z Českých Budějovic založená v roce 2005 se pohybuje mezi folkem a rockem. První album vydala v roce 2008 s názvem *Stopy nezmizí*, druhou potom v roce 2011, kde se kapela pohybovala spíše v rockové hudbě, deska dostala název *Maso!*. Ovšem největším zlomem byla pro skupinu deska *Kotlina* vydaná v roce 2015, za kterou skupina obdržela Cenu Anděl v kategorii Folk & Country. Album je složeno z několika příběhů o hrdinech naší vlasti. Najdeme zde dojemnou píseň o Miladě Horákové, o statečných parašutistech, o Janu Palachovi a o dalších hrdinech. Písně jsou velmi citové, textově velmi podařené a historicky přesné.

Skupina je složena ze tří členů. Na textech a hudbě se autorsky podílí kytaristé Jan Přeslička a Mirek Vlasák. Třetí členkou je kontrabasistka Lucie Vlasáková.

²⁰Folk factory: Epydemye — Česká televize. *Česká televize* [online]. Copyright © [cit. 31.01.2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/11540999204-folk-factory/316292320260007-epydemye/>

3.7 Kapela Passage

(CD 7)

Původně z dua Passage vznikla v roce 2008 kapela Passage, která se pohybuje na hranici folku a popu. Je zajímavé, že v obsazení kapely nalezneme saxofon, který je pro folk netradičním nástrojem. V roce 2016 vydali debutové album Na hraně. Skupina v sobě kloubí hravou folkovou hudbu s prvky jazzu a popové hudby.

3.8 Michal Willie Sedláček

(CD 8)

Nejvýraznější představitel plzeňských písničkářů, kterého na pódíích potkáte s jeho ženou Evou Sedláčkovou, zaujme diváka svým plným hlasem a kloubením různých rytmů do svých písní. V textech se zabývá příběhy ze života. Vtipné příběhy se střídají s těmi s hořkou chutí.

3.9 Berušky (Ladybirds)

(CD 9)

Dívčí folk-country-popová kapela z Jablonce nad Nisou hraje od roku 2009. Vyhrála několik celostátních soutěží a dokázala se prosadit i za hranicemi České republiky. Hraje své vlastní písně i písně převzaté, které v dívčím triu dostávají nový hudební rozměr.

3.10 4Zdi

Skupina 4Zdi z Pelhřimova vydala za svou kariéru tři studiová alba. Její texty pojednávají o příbězích ze života. Kapela již od svého založení hraje ve čtyřčlenném složení.

3.11 Devítka

(CD 10)

Jádro skupiny tvoří Jan a Jindřiška Brožovi, skupina vznikla v roce 1992. Manželé Brožovi hráli souběžně také v Žalmanově doprovodné skupině. V roce 2012 spolupráce skončila a manželé Brožovi se naplno věnují skupině Devítka. Za svou existenci vydala skupina jedenáct alb a stala se jednou z nejznámějších folkových kapel v Čechách.

3.12 Strunovrat

Kapela začala psát svou historii v roce 2011 a již ve stejném roce si zahrála na finále Porty v Řevnicích. Autorem písní je Petr Šotta, který byl již několikrát oceněn za své texty různými oceněními.

3.13 Monty

(CD 11)

Moravský písničkář Monty je jedním z nejvýraznějších osobností mladé generace. Monty dokáže složit texty k pousmání, dokáže si dělat legraci i ze svého vzhledu. Jeho texty jsou originální, vtipné a textově nosné. Montyho doprovází skupina Nekapela, s kterou v roce 2010 vydal své první album.

3.14 Radek Bartoš

(CD 12)

Na folkové scéně vystupuje již 15 let. Byl vedoucím skupiny Pidilidi a na krátkou dobu členem skupiny Marien. V roce 2009 se vydal na sólovou dráhu. V roce 2015 vydal své první album Vnitřní kompas. Radek Baroš se zaměřuje na texty ze života a texty milostné.

3.15 Bujabéza

(CD 13)

Skupina Bujabéza hraje vlastní písně a také se zabývá úpravami českých lidových písní. Typickým znakem je pro kapelu hlas Zuzany Mimrové, která nyní působí také ve skupině Marien. Skupina vydala tři řadová alba a získala si velkou oblibu u folkových posluchačů.

3.16 Listověj (Žalozpěv)

Skupina Listověj volně navazuje na skupinu Žalozpěv. Autorem hudby a textů je Jiří Nohel. Jeho texty jsou velmi specifické svým mystickým nádechem a středověkými prvky. Jiří Nohel se snaží dát do svých písní osudy známých osobností a přírodu kraje Vysočina.

3.17 D.N.A Brno

(CD 14)

Hlavní osobností této mladé skupiny je nadaný kytarista Vít Dvořáček. Kolem Víti se v roce 2007 zformovala nová skupina, která nese název D.N.A. Absolutní vítězství na festivalu Brána v letech 2008 a 2009 posílilo postavení kapely na české folkové scéně. V roce 2014 vydala své první autorské CD Na úsvitu. Skupina D.N.A je mladou nadějnou skupinou, která si zakládá na výborné instrumentální hře a chytlavých textech Víti Dvořáčka.

3.18 Jarret

(CD 15)

V roce 1992 vznikla v Liberci skupina, která se ve svých začátcích věnovala především folkové muzice, ovšem časem se skupina přeorientovala spíše na folkrock, který hraje i v současné době. V hudbě se objevují i prvky indie hudby. S kapelou je neodmyslitelně spjat hlas Hanky Skřivánkové.

Zásadním bylo pro kapelu album z roku 2002 Unikát. Po roce 2002 se začíná skupina přeorientovávat z folku na folkrock.

3.19 Další folkové skupiny

A.M.Úlet

Alibaba

Bonsai č.3

Cimbal Classic

Huménečko

Choroši

Kofe @ Vlna

Madalen

Meziměsto

Pocity

Pouta

Přístav Brno

Šantré

Z Hecu

3.20 Hnutí Folk žije!

V roce 2010 vzniká myšlenka vytvořit hnutí, které bude veřejnosti představovat a zároveň sblížovat folkové skupiny i jednotlivce z celé České republiky. Prostor dostalo patnáct mladých folkových skupin a písničkářů, mj. skupina Žamboši, Marien, Epydemye, Bujabéza, Passage i nadaní mladí písničkáři, Radek Bartoš, Monty a legenda a patron CD Žalman.

Na počátku stojí písničkář a vedoucí skupiny Marien Vít a Troníček a jeho dlouholetý kolega, dramaturg, Ivan Kurtev.

V roce 2013 vzniklo CD FOLK ŽIJE! 1, podílela se na něm celá řada autorů mladé folkové scény a patronem celého projektu byl Pavel Žalman Lohonka.

21

²¹ Kompilace | FOLK ŽIJE 1. « CD, DVD « [online]. Copyright © 2018 FOLK ŽIJE [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <http://eshop.folkzije.cz/kompilace-folk-zije-1-7/>

„Tohle cdéčko není snahou o systematické zmapování současné folkové scény. Jsou to dobrovolné příspěvky několika kapel a písničkářů, sdružených ve Folk žije! Tedy nestydících se za to, že hrají folk, což prakticky znamená, že si v rádiích zřejmě nikdy neškrtnou. Někteří mají profesionální ambice, jiní se drží vlny amatérského lidového muzicírování, ale dohromady- spousta energie party hudebníků, věnujících se hodně muzice. Pravidla byla jasná: jeden den v nahrávacím studiu a nová, původní, dosud, nenahraná píseň. A k tomu Žalman, jako patron této první kompilace, pomáhající mladé generaci do širšího povědomí. Všimněte si, přestože nejde o cíle vybrané písně ani kapely, nějakou sbírkou bestof prověřených songů, i takto malý náhodný vzorek svědčí o neskutečné pestrosti a živatascapnosti žánru, který nikdy nebyl jen o hudbě.“

Víťa Troníček a Ivan Kurtev²²

23

²² Booklet CD FOLK ŽIJE 1

²³Kompilace | FOLK ŽIJE 1. « CD, DVD « [online]. Copyright © 2018 FOLK ŽIJE [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <http://eshop.folkzije.cz/kompilace-folk-zije-1-7/>

4 Texty mladé folkové generace

Mladá folková generace netrpí nedostatkem nápadů nebo přílišným ohlížením se do minulosti. Její texty se odehrávají v přítomnosti a snaží se člověka zaujmout svými neotřelými textovými nápady (skladba Basama s fixama) a svým sdělením (skladba Milada). V textech najdete i politicky laděné motivy a mnoho motivů přírody. Pro folkaře je příroda jedním z nejdůležitějších motivů, společně s láskou a rodinou.

Folková píseň směřuje vždy k nějaké pointě a folkové texty nejsou jen slova systematicky seskládaná za sebou za účelem marketingu bez většího smyslu. Dnešní konzumní společnost bohužel nepřisuzuje hudebním textům vysoký význam a v současné uspěchané době tak ztrácí na svém významu skládat složité texty.

I přesto se najdou skladatelé, kteří nejsou komerčně ovlivněni a skládají písně, které sice nemůžou být v dnešní době plně doceněny, ale nesou v sobě určitý děj a význam.

V roce 2015 vydala skupina Epydemye album *Kotlina*, které bylo věnované hrdinům české historie Miladě Horákové, Janu Palachovi, Karlu Čurdovi a jiným. Texty skupiny nám dokazují, že i dnešní folková generace se zajímá o historii, a poukazuje na to, jak těžké bylo dříve žít a proč si máme vážit svobody a míru v naší zemi. Skupina také napadá současnou situaci v České republice a snaží se upozornit na problémy společnosti.

„Milada

Je půl třetí ráno a mně je dáno

Ještě posledních pár minut, a pak dost

Pak mě moje vlastní lidi pošlou na věčnost

Můj život tekl proudem a před svým vlastním soudem

Moje svědomí se nebojí

A život před bohem snad ob stojí

Někdy hladil jako samet, jindy s námi pěkně zamet

Ale byl skutečný a bez příkras

A dala bych ho ještě jednou, a pak znova, a pak zas“²⁴

Text nám přibližuje osud ženy, která se ani pod pohružkou smrti nevzdala svého boje za spravedlnost. Text je typickým příkladem textu z alba *Kotlina*, které přináší plno zhudebněných příběhů z našich dějin.

„Padám, padám ... tento boj jsem prohrála, odcházím čestně, miluji tuto zem, miluji tento lid ... budujte mu blahobyť. Odcházím bez nenávisti k vám ... přeji vám to, přeji vám.“ (poslední slova Milady Horákové, 27. června 1950)

²⁴Epydemye - Milada - text - KaraokeTexty.cz. Karaoke texty, texty písní, youtube videoklipy, fotky [online]. [cit. 09.03.2018] Dostupné z: <http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/epydemye/milada-821793>

Jan Žamboch se snaží ve svých textech pomocí metafor, metonymií a různých abstrakt přiblížit člověku krásy života a dokáže skládat písně veselé (Co ti holka zahrát), písně vtipné s politickým podtextem na aktuální témata (Basama s fixama) i písně milostné (Miluj mě zlehka, drž mě pevně).

„Basama s fixama

Díky fixu v Olomouci

Začali se rojit brouci

Vylézají z plakátů

Že prý národ plaká tu

A že v jeho úmoru

Je mu třeba humoru

Tak začali se rojit brouci

Díky fixu v Olomouci

Republiky dojení

Způsobilo rojení

Kam nám prachy mizí

Ví jen kluci hmyzí

Autobusák možná vandal

Každopádně jim to nandal

Ptá se celé vězení

Za co je tvé sezení?

Šlichtu dneska v lochu jím

Že zhanobil jsem plochu jím

Autobusák nebo vandal

Každopádně s jim to nandal²⁵

²⁵Basama s fixama | zambosi. aktuálně... | zambosi [online]. Copyright © 2010[cit. 09.03.2018]zambosi [cit. 02.04.2018]. Dostupné z: <http://www.zambosi.cz/cz/texty/basama-s-fixama>

Děj písni pojednává o kauze olomouckého řidiče městské hromadné dopravy, který přimaloval politikům na předvolebním plakátu tykadla a byl za to odsouzen ke sto dnům vězení.

Největší síla tkví v Žambochových metaforických textech, ve kterých se jako písničkář nachází a kde dokáže posluchače natolik zaujmout, že nad významy jeho písni musí přemýšlet a hledat v nich skrytý význam. Album *Wolf lost in the poem* je věnované světovým básničkám, které byly zapomenuty. Jan Žamboch převádí jejich smutné životní osudy do písni a snaží se tím oživit jejich památku.

„Louvre

Narodíš se s čistým obličejem

Paletou je srdce

Pro svůj život jsi plátnem

Skrze tvoji hrud' se míchají barvy

Co ti z tváře září

Nebo tmí tě temnotou

A kdo ví snad každá tvář

Ať už má, či nemá zář

Čeká na Den registrů Božího Louvre

A tak možná hlavní je

Než se dočká, ať v ní je

Co nejvíc tahů od mistrů

Láska je Gauguin

Touha je Dalí

Volnost je Cézanne

*Pravda je Goya*²⁶

²⁶Louvre | zambosi. *aktuálně...* | zambosi [online]. Copyright © 2010 zambosi [cit. 09.03.2018]. Dostupné z: <http://www.zambosi.cz/cz/texty/louvre>

Skupina Marien se zabývá hlavně radostným, hravým folkem a zpívá o životě a jeho všedních strastech i radostech. Většinový skladatel Vít a Troníček napsal mnoho písní, které měly inspiraci v knihách (Alchymista, O malém princí) a také mnoho písní, ve kterých se snaží přiblížit atmosféru potlachů a večerů u ohně, které jsou pro folk tak typické (Půlnoční session, Nechce se mi domů).

*„Nechce se mi domů
Hodiny odbijí půl noci
Šenkýř přestává být zdvořilý
Že prej by to dneska mohlo stačit
Jenže zítřek začali jsme před chvílí
A tak jsem vrátil ústa pění
Mluvit je lautr o ničem
I v našich řadách už máme velké ztráty
Někomu došlo kapesné Někomu že by měl jít spát
A jiným došlo, že musí občas dělat táty“²⁷*

Jan Řepka dokázal ve své písni Po čem toužíš ty? vyjádřit, po čem touží mladý folkař a kde si představuje svůj ráj na zemi. V roce 2016 vydal druhé album Rozjímání o sendviči na kterém přezpíval do českého jazyka písně známého švýcarského folkového zpěváka Maniho Materra.

*„Po čem toužíš ty
Malý dům v ústraní
nad řekou ve stráni
kde v noci bývá tma
a neslyšíš než les
místo prosté jako den
ale čisté jako sen
do kterého bych se rád*

²⁷Poupata: Nechce se mi domů - text piesne, videoklip, mp3 | Hudba.sk. *Hudba.sk / Hudobný portál* [online]. Copyright © 2007 [cit. 09.03.2018]. Dostupné z: <https://hudba.zoznam.sk/poupata/piesen/nechce-se-mi-domu/>

*vracel ze svých cest
A teď mi pověz po čem toužíš ty
po bitevním poli nebo po útočišti?*

*Já jsem doma všude tam
kde zakotví můj prám
stejně dobře se mi spí
v každé tišině
čistá voda klidný proud
žádné vlny přes houseboat
jo věř mi pranic víc
nepotěší mě.²⁸*

²⁸Nestfháme - Po čem toužíš ty [text na Supermusic]. SUPERMUSIC [online]. Copyright © Dynamic Drive [cit. 09.03.2018]. Dostupné z: <https://www.supermusic.cz/skupina.php?idpiesne=206503>

Skupina Jarret se snaží pomocí metafor a různých přirovnání vytvořit zvláštní příběh. Příběh, ve kterém každý najde část, která ho zaujme. V textech skupiny se objevují milostné příběhy (Nebudeme Budeme), válečné příběhy (Sudetské črty) i přírodní motivy (Venku zuří jaro).

„Nese nás proud

*Jsi můj vítr v plachtovní
Horký příliv v peřinách
Obzor v dálce vzdouváš*

*Oceán už ztich
V dlouhých dnech a hodinách
Ale ty nevyplouváš*

*Jsi můj šepot v příboji
Ve vlnách zemi dobýváš
A vlahým skalám zpíváš*

*Svět se rozdvojí
V dlouhých dnech a hodinách
Ty neodezníváš*

*Zvedáme kotvy, nese nás proud
Plujeme do tmy zapomenout
Přímky se protly za obzorem
Budeme plout, dokud nepřistanem
Zvedáme kotvy, nese nás proud
Plujeme do tmy zapomenout
Přímky se protly za obzorem
Budeme plout.“*

Plzeňský písničkář Michal Willie Sedláček ve své tvorbě kombinuje více hudebních prvků. Jeho průrazný hlas dává skladbám určitou ostrost, díky které je píseň více sdělná. Je slyšet inspirace písněmi Karla Kryla. V písních Michala Willieho Sedláčka se objevuje mnoho metafor a jeho nejdůležitějším tématem je láska a důvody, proč je láska pro život důležitá.

„Oheň

Nastav mi tvář a foukni do mě z plných plic.

Budu Tě hrát, vždyť přišla zima letos dřív.

Za okny mráz, ale s Tebou je mi o moc líp.

Budu Tě hrát, tak nalož, přilož do mě víc.

Přilož víc.

Šikovnej kovář ukul nám dobrou sekyru.

A dubový král věří Ti jen ho neminout.

Tak nastav mi tvář, v plamenech nedám Ti zahynout.

Budem se hrát, tak nalož, přilož do mě víc.

Přilož víc.

Nastavme tvář, tak nastavme tvář, ať nezahynou,

plameny v nás. Nenechme sobě zapomenout.

Budem se hrát, tak nalož, přilož do mě víc.

*Přilož víc.*²⁹

²⁹ Okolo Třeboně [online]. [cit. 09.03.2018 Dostupné z: <https://www.okolotrebone.cz/houpaci-kun/rocnik-2017/michal-willie-sedlacek/>

5 Folkové kluby a média v Plzeňském kraji

Český rozhlas Plzeň

Plzeňské studio se začalo folkovou hudbou zabývat již v době komunismu, což bylo pro tehdejší dobu velmi nezvyklé. V Praze v té době nebyly folkové písně k zaslechnutí, ale v Plzni ve studiu Českého rozhlasu mohli folkoví interpreti nahrávat své písně bez většího omezení. Folk i country se vysílají na rádiu dodnes a to v pořadu Západní Music Express nebo v pořadu Západočeská lokálka. Středeční večery patří folkovým koncertům Studia noc.³⁰

Rádio Karolína

Rádio Karolína vysílalo od konce devadesátých let a zaměřovalo se především na folkovou a country hudbu. V roce 2007 začíná stanice upadat a její repertoár se přesouvá směrem k popové hudbě. V roce 2008 rádio končí a stává se z něj rádio Blaník, které již nevěnuje folkové a country hudbě takovou pozornost.³¹

Rádio Samson

Po zániku rádia Karolína vzniká z iniciativy Jaroslava Samsona Lenka stanice Samson. Její začátky nebyly vůbec lehké, stanice vysílala nějaký čas jen po internetu a v dnešní době se dá již naladit v Plzni, Karlových Varech, Domažlicích, Železném Rudě a Tachově. Rádio nabízí několik folkových pořadů, například pořad Startujeme s Míšou Leichtem nebo pořad Na trampu.³²

³⁰ KONEČNÝ, Michal Jupp. *S kytarou na zádech: o Portách, festivalech a muzikantech českého západu*. Plzeň: RegionAll, 2016. ISBN 978-80-905634-4-5.

³¹ KONEČNÝ, Michal Jupp. *S kytarou na zádech: o Portách, festivalech a muzikantech českého západu*. Plzeň: RegionAll, 2016. ISBN 978-80-905634-4-5.

³² KONEČNÝ, Michal Jupp. *S kytarou na zádech: o Portách, festivalech a muzikantech českého západu*. Plzeň: RegionAll, 2016. ISBN 978-80-905634-4-5.

HiFi Club Plzeň

Nejznámější folkový klub v Plzni, kde se pořádají koncerty již od roku 1982. V klubu nejčastěji uslyšíte folkovou a country hudbu. Koncerty zde odehrály skupiny Cop, Semtex, Duo Komáři, Strašlivá podívaná a mnoho dalších. V klubu pravidelně vystupují jak amatérské kapely z Plzně, tak skupiny z okolí. HiFi Club je jedním z nejstarších klubů v republice a je neodmyslitelně spjatý s plzeňským folkem.³³

Klub Jablůň

Klub byl otevřen v roce 2000 za účelem podpory mladých tvořivých lidí z Plzně a okolí. Později se v klubu začínají pořádat koncerty, čtení poezie, výstavy a besedy. V roce 2016 byl klub uzavřen.³⁴

Zach's Pub

Klub funguje v Plzni více než dvacet let a za tu dobu se v jeho prostorách vystřídala celá řada známých českých skupin, např. Psí vojáci s Filipem Topolem, Čechomor, Traband, Mig 21, Dan Bárta, Radůza, Jan Spálený, Lenka Dusilová i Zuzana Navarová. Klub nabízí své prostory i folkovým skupinám a písničkářům a každým rokem se zde uskuteční několik folkových koncertů.³⁵

³³ KONEČNÝ, Michal Jupp. *S kytarou na zádech: o Portách, festivalech a muzikantech českého západu*. Plzeň: RegionAll, 2016. ISBN 978-80-905634-4-5.

³⁴ O nás – Jablůň. *Jablůň – jablon.eu* [online]. [cit. 09.03.2018]. Dostupné z: <http://jablon.eu/index.php/o-nas/>

³⁵ Zach's Pub slaví v únoru dvacetiny - Plzeňský deník. *Plzeňský deník* [online]. Copyright © [cit. 09.03.2018]. Dostupné z: https://plzensky.denik.cz/kultura_region/zach-s-pub-slavi-v-unoru-dvacetiny-20150202.html

Plzeňský majáles

Od roku 1990 se v Plzni koná festival Plzeňský majáles. V letech 1993 až 2006 byla součástí festivalu i folková scéna, kde vystupovaly amatérské folkové kapely. V letech 1993 až 2007 byly folkové kapely začleněny do hlavního programu. Na festivalu si zahrála skupina Semtex, Cop nebo Wabi Daněk. V současnosti pořádá festival soukromá agentura, která o folk nejeví zájem.³⁶

Dětská Porta

Pro mladé muzikanty je v Plzni zavedena soutěž Dětská Porta, do které se mohou přihlásit skupiny i jednotlivci do 26 let. Oblastní kolo v Plzni se koná od roku 2001 a je postupovým kolem do pražského finále nebo na festival Folkový kvítek.³⁷

Festival Šídlovák Oupn Ér

V roce 2009 vznikl na ranči Šídlovák na okraji Plzně třídní folkový festival, který dává možnost vystoupit i amatérským kapelám. Součástí festivalu jsou i divadelní vystoupení a hudební workshopy. Na festivalu si zahrály i mladé folkové kapely jako Epydemye a Marien. Festival se koná každý rok v půlce srpna.³⁸

³⁶KONEČNÝ, Michal Jupp. *S kytarou na zádech: o Portách, festivalech a muzikantech českého západu*. Plzeň: RegionAll, 2016. ISBN 978-80-905634-4-5.

³⁷KONEČNÝ, Michal Jupp. *S kytarou na zádech: o Portách, festivalech a muzikantech českého západu*. Plzeň: RegionAll, 2016. ISBN 978-80-905634-4-5.

³⁸KONEČNÝ, Michal Jupp. *S kytarou na zádech: o Portách, festivalech a muzikantech českého západu*. Plzeň: RegionAll, 2016. ISBN 978-80-905634-4-5.

6 Folkové festivaly v České republice

6.1 Současné folkové festivaly

6.1.1 Prázdniny v Telči

V roce 2017 se konal již pětatřicátý ročník festivalu, který se stal symbolem české folkové scény. Pro řadu folkových posluchačů je svátkem možnost navštívit tento festival. Festival probíhá každý rok na přelomu července a srpna a hostí jak známé české folkové interprety, tak interprety světové. Program probíhá každý den od odpoledních hodin po celých čtrnáct dní a skládá se ze tří scén. Odpoledne na náměstí hrají mladé folkové skupiny a dostávají tím prostor na velkém folkovém festivalu. Večer od dvaceti hodin hrají na nádvoří zámku známí interpreti a od půl jedenácté začíná koncert (tzv. Nocturno) v zámeckém sklepě, který probíhá do ranních hodin.

Za existenci festivalu se na jeho jevištích vystříдалo mnoho známých interpretů, např. Glen Hansard, Aneta Langerová, Charlie McCoy, dokonce i světoznámý kytarista Tommy Emmanuel.

39

³⁹Program. Prázdniny v Telči [online]. Copyright © 2018 Prázdniny v Telči [cit. 04.04.2018]. Dostupné z: <http://www.prazdninyvtelci.cz/program?rid=38>

6.1.2 Mohelnický dostavník

Jedná se o festival, který začal psát svou historii v roce 1975. Jde o nejdéle fungující folkový festival v České republice. Festival probíhá ve městě Mohelnice a od roku 1978 je jeho nedílnou součástí soutěž mladých a nadějných skupin, kterou v roce 2013 vyhrála skupina D.N.A Brno a v roce 2014 skupina Passage.

Festival začíná ve čtvrtek recitálem na hradě Bouzov a v pátek se přesouvá do Mohelnice, kde úderem nedělní dvanácté hodiny končí. Festival má dvě scény, scénu hlavní a duhovou, na které po celé tři dny zní převážně folková a country hudba. V posledních letech se stala součástí festivalu filmová soutěž neprofesionálních filmů, která se odehrává páteční večer na duhové scéně od deseti hodin. Festival se koná vždy na přelomu měsíce srpna a září.

6.1.3 Festival Slunce

V roce 1999 byl založen festival, který je zasazen do strážnického parku, v kterém se nachází dva kruhové amfiteátry a letní kino. Strážnický park je jedním z nejkrásnějších prostor pro pořádání festivalu. Vedle folkového festivalu, který se koná v první polovině měsíce července, se v parku pořádá vyhlášený folklórní festival s dlouholetou tradicí.

40

⁴⁰Amfiteátr Strážnice – vstupenky | smsticket. *Vstupenky v mobilu / smsticket* [online]. Copyright ©2018 smsticket s.r.o. [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <https://www.smsticket.cz/mista/989-amfiteatr-straznice>

6.1.4 Folkové Chvojení

Festival vznikl společně s projektem Folk žije! a jeho iniciátory jsou Víťa Troníček a Ivan Kurtev. Festival Folkové Chvojení se snaží být protikladem komerčním festivalům a dává velký prostor mladé folkové generaci. První ročník proběhl v roce 2009 a festival se zaměřuje především na mladé folkové skupiny, které dostanou možnost zahrát si na pódiu společně s folkovými legendami. Festival probíhá v pátek a v sobotu vždy v půlce měsíce června v areálu přírodního divadla u obce Vysoké Chvojno.

„Ahoj kamarádi,

sezvali jsme na jednu hromadu pár kapel, známých i neznámých, mladých i letitých, žánrově tradičních i novátorských, které však mají jedno společné. Hrají muziku, která se hodí do nádherného lesního arboreta staletých stromů, muziku, ze které sálá živočišné teplo, která má fajnové člověčí myšlenky..... Uslyšíte muziku, kterou v rádiích běžně neuslyšíte, protože vyžaduje poněkud hlubší úhel poslechu . Jistě Vás překvapí tvorba mladých autorů a doufáme, že zjistíte, že si se "starými pardály" v ničem nezadají....

Za celý pořadatelský tým se těší

Ivan Kurtev a Víťa Troníček⁴¹

6.1.5 Folkaliště

V měsíci červnu probíhá v Kališti u Humpolce dvoudenní festival, který byl založen v roce 2010. Patří společně s festivalem Folkové Chvojení nebo Pernštejnská Fortuna mezi mladé festivaly. Festival Folkaliště se pomalu stává stálicí mezi festivaly a těší se velkého počtu posluchačů, kteří se zde každý rok scházejí.

⁴¹Folkové Chvojení - festival plný člověčí muziky. *Folkové Chvojení - festival plný člověčí muziky* [online]. Copyright © [cit. 018.03.2018]. Dostupné z: <http://www.chvojeni.cz/o-festivalu>

6.1.6 Pernštejnská Fortuna Pardubice

Festival Pernštejnská Fortuna vznikl v roce 2012 v Pardubicích. Hlavním organizátorem se stala skupina Marien, která v Pardubicích pořádá koncerty již od roku 2007. Skupina Marien se snaží oživit v Pardubicích kulturní dění a pořádá mnoho akcí po celém městě. Pernštejnská Fortuna se usadila na pardubickém zámku a organizátorům se povedlo přilákat obrovské množství posluchačů, které se opakovaně vrací a naplňuje nádvoří zámku. Festival zaznamenal mnoho pozitivních ohlasů a stal jedním z nejvyhledávanějších. Na festivalu vystoupili Bratři Ebenové, Sourozenci Ulrychovi, Karel Plíhal, Lenka Filipová, Ivan Mládek, Žalman a spol., Spirituál kvintet. Festival Pernštejnská Fortuna je jedním z nejmladších folkových festivalů v České republice a za svou krátkou historii se festival dokázal stát jedním z nejnavštěvovanějších folkových festivalů.

6.1.7 Folková Ohře

V severních Čechách na břehu řeky Ohře najdeme u města Kynšperk nad Ohří dvoudenní folkový festival, který se koná vždy v druhé půlce měsíce srpna, kdy na břeh řeky Ohře zavítá početné trampské a folkové publikum. Jedná se o jeden z mála festivalů pořádaných v Karlovarském kraji a každoročně se zde schází početné publikum z celého kraje.

6.1.8 Okolo Třeboně

Festival se odehrává vždy na začátku července v krásném prostředí města Třeboň a součástí festivalu je i soutěž pro mladé skupiny s názvem Houpací kůň, která dává velký prostor mladým skupinám. Porota každý rok vyhlašuje na internetu začátek soutěže a skupiny se mohou do soutěže přihlásit. Během měsíce května vybere porota šest finalistů, kteří budou mít možnost si na festivalu zahrát a které si porota poslechne naživo a podle jejich výkonu vybere výherce. Festival vznikl v roce 1990 a každoročně se koná na zámku a v parku v Třeboni.

6.1.9 Folkový kvítek

V nádherném prostředí přírodního amfiteátru u hradu Konopiště vznikl v roce 1992 folkový festival. Hlavním organizátorem festivalu je Jiří Hopp, výrazná osobnost české folkové scény. Na festivalu vystupuje každý rok pár vybraných nadějných muzikantů do 18 let, kteří dostanou prostor si zahrát po boku známých folkových interpretů. Mladí interpreti se představí divákům festivalu a jsou ohodnoceni odbornou porotou, která je složená z folkových legend. Festival je jednodenní, probíhá vždy v půlce měsíce května a těší se velké popularitě.

6.2 Zaniklé festivaly

6.2.1 Folková růže (1994–2017)

V roce 2017 ukončil svou činnost festival, který se odehrával v krásném prostředí města Jindřichův Hradec. Za svou čtyřiaadvacetiletou historii se na festivalu vystříдалo mnoho zvukných jmen a festival se stal velmi známým a populárním. Festival měl tři scény: II. nádvoří zámku, III. nádvoří zámku a Kaple svaté Máří Magdalény, kde se odehrávaly koncerty začínající po desáté hodině večerní s názvem Nočníček. Hlavním dramaturgem byl Michal Jupp Konečný, který předtím spolupracoval s festivalem Zahrada a s mnoha dalšími folkovými akcemi.

„Milí příznivci folku a příbuzných žánrů,

s lítostí vám oznamujeme, že festival Folková růže už nebude z důvodu měnících se vnějších podmínek dále pokračovat.

Děkujeme všem, kteří festival v minulosti podpořili jako muzikanti nebo návštěvníci i jakoukoliv další formou pomoci. Byli jste to především vy, kteří jste vytvořili atmosféru „nejkrásnějšího festivalu na světě“ a byli jste dlouhou řadu let společně s námi jeho rodinou.

Děk i všem partnerům, podporovatelům a sponzorům.

Věříme, že to všechno stálo za to a že vzpomínky na uplynulých 24 let Folkové růže budou jen a jen příjemné.

Pavel Jarčevský, ředitel festivalu

Michal Jupp Konečný, dramaturg

a celý organizační tým. “⁴²

⁴²index.htm. index.htm [online]. [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <http://www.folkruze.cz>

6.2.2 Zahrada (1990-2011)

Dnes již legendární festival Zahrada ukončil svou činnost v roce 2011, kdy se konal poslední ročník festivalu. Festival začínal v roce 1990 ve Strážnici a v roce 1998 se přestěhoval do městysu Náměšť na Hané. Pro městy Náměšť na Hané byl festival velmi důležitým, protože každý rok přilákal do městyse až deset tisíc posluchačů a po ukončení festivalu začal místní amfiteátr chátrat.

Pro tisíce folkových posluchačů to znamenalo velikou ránu, protože zrušením festivalu zanikl i poslední velký folkový festival v Čechách, festival, který byl pro folkový žánr stěžejní a trval v době své největší slávy celé čtyři dny. Každoročně na festivalu probíhala soutěž mladých folkových interpretů O Krtečka, později O Krtka, z které vzešlo několik, dnes již známých skupin a jednotlivců (skupina Jarret, Devítka nebo Semtex). Někteří posluchači našli „folkové útočiště“ na festivalu Folková růže, který byl ale v roce 2017 také zrušen.

„5.7.2012 - Zahradní rodino!

Zahrada začala tichem. Ale jen zdánlivým. Pamatujeme si přece na společné zpívání večer na amfi a na šejšny až do rána.

Všichni si neseme v sobě myšlenku Zahrady a její společenství dál.

Bez přehánění nejlepší fet našeho života. Jsme rádi, že se k nám přidalo tolik lidí.

Slavme a zpívejme do ochraptění. Máme vás rádi.

Pište nám dál. A třeba zas někdy a někde.

Hanka, Jupp& Spol. “⁴³

⁴³ Zahrada [online][cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <http://www.casopisfolk.wz.cz/zahrada.htm>

6.2.3 Svojšický slunovrat (1980–2005)

„Začalo to tenkrát myšlenkou dát dohromady několik dobrých a zajímavých trampských kapel, kterých bylo v osmdesátkách ještě docela dost. A zplodili jsme z toho úplně první open air megafest v Česku. Už na druhý ročník přijelo deset tisíc lidí.

Všechno fungovalo skvěle, areál ve Svojšicích u Přelouče jsme společně s místními dobudovávali za pochodu. V devadesátých letech spolupráce ale dostávala trhliny a nakonec jsme festival přestěhovali na pardubické koupaliště. Tam jsme pořádali ještě několik ročníků, ale nakonec jsme udělali za Slunovratem tečku. Žádný festival by neměl mít víc než dvacet ročníků, protože to už je pak pro úplně jinou generaci.“⁴⁴

6.2.4 Svojšický letorost (1983–1994)

„Pocit, že se pořád věnujeme kapelám a málo děláme pro písničkáře, dal vzniknout mladšímu festivalu ve Svojšicích. Doba byla těhotná protestem a na Letorost přijíždělo přes dvanáct tisíc diváků, což už bylo hodně za kapacitou areálu.

Silných písničkářů bylo v té době dost, od Nohavici a Plíhala po Daňka a Samsona a od Merty a Ebena po Nedvědy. Letorost 9. září 1989 byl už otevřeným protestem všech, a když se nám ho okresní inspektorka kultury snažila o měsíc později zakázat, byla už trochu směšná.

Po Listopadu písničkářství na čas ochablo a vzalo sebou i kultovní Letorost. Konal se naposledy v září 1994.“⁴⁵

⁴⁴ Vzpomínky Michala Juppa Konečného [online] [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <http://www.posazavi.com/download.asp?id=5064>

⁴⁵ Vzpomínky Michala Juppa Konečného [online] [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <http://www.posazavi.com/download.asp?id=5064>

6.3 Michal Jupp Konečný

Narodil se v roce 1942 a je známý především jako publicista a dramaturg několika českých folkových festivalů. Jako dramaturg se podílel na festivalu Svojsický slunovrat, Svojsický letorost, festival Zahrada a Folková růže v Jindřichově Hradci.

Michal Jupp Konečný vystudoval vysokou školu, v mládí psal vlastní písně, a dokonce založil vlastní skupinu, se kterou se v 70. letech zúčastnil Porty. Když zjistil, že příští rok by již Porta neměla, kvůli úsilí komunistické strany, pokračovat, začal hledat nové místo a stával se spolupořadatelem. Tím začala jeho pořadatelská kariéra, které se věnuje do dnešních dní. Během let stál Michal Jupp Konečný u zrodu mnoha folkových festivalů. Festival Zahrada a Folková růže vznikly hlavně díky této osobnosti, která je pro spoustu folkových muzikantů a posluchačů ikonou a vzorem.

Michal Jupp Konečný obětoval celý svůj život folkovému žánru a hlavně díky němu může mladá folková generace dnes hrát a existovat.

46

⁴⁶ Uchem jehly — Česká televize. Česká televize [online]. Copyright © [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10314156487-uchem-jehly/217562216200013/>

Závěr

Ve své práci jsem se věnoval současné české folkové scéně, především pak mladé folkové generaci.

Cílem práce bylo představit žánr folk, jeho historii, hudební charakteristiku, nástrojové obsazení. Představit osobnosti, které formovaly folkový žánr v České republice. Následně představit mladou vyrůstající generaci, přiblížit vznik jednotlivých skupin a ve stručnosti představit, čím se daná skupina nebo interpret zabývá a o čem vyprávějí jejich písně. Texty mladé folkové generace jsem se zabýval v další části své práce a poukazoval jsem na nejčastější témata písní a na prostředky, kterými se autor snaží svou myšlenku vyjádřit. Představil jsem hnutí Folk žije!, které aktivně podporuje rozvoj folkové hudby v Čechách. Součástí mé práce je také seznam významných folkových festivalů, které se snaží dát prostor mladé generaci a které pomáhají k jejich zviditelnění a prosazení. Část práce obsahuje také již zaniklé folkové festivaly, které byly důležité pro další vývoj folkového žánru. Bez uvedených festivalů by nejspíše folkový žánr neoslovil tisíce posluchačů a v dnešní době by nebyl tak rozšířený. Určitým symbolem folkové hudby v Čechách je dramaturg a pořadatel Michal Jupp Konečný, kterého jsem představil v závěru své práce.

Vzhledem k povaze zvoleného tématu pro mě byly důležité jak zdroje knižní, tak především zdroje internetové, které obsahovaly důležité údaje o stavu současné folkové scény, o kterých nepojednává žádná kniha.

V průběhu práce jsem zjistil, že současný stav české folkové scény není na příliš dobré úrovni, kvůli nedostatku finančních prostředků zaniká mnoho folkových festivalů a nové festivaly se objevují jen zřídka. Pokud v budoucnosti zaniknou i zbylé folkové festivaly, obávám se, že folkový žánr se přestane vyvíjet a postupně zanikne nebo se promění v žánr, který v dnešní době osloví více posluchačů.

Resumé

Moje bakalářská práce s názvem Současná česká folková scéna, se zabývá především mladou folkovou generací a jejím přínosem. V práci představuji historii folkové hudby, její charakteristiku a podrobně popisuji současné představitele. V další části mé práce se zabývám texty současné generace, představuji také největší folkové festivaly v České republice. Součástí mé práce je také CD s ukázkami současné folkové hudby.

Summary

In this work I will talk about young folk music generations and how they changed music industry. The first part of my bachelor's thesis is about history of folk music, its attributes and main representatives of folk music. In the second part I will talk about current folk lyrics and I will mention the biggest folk festivals in Czech Republic. My bachelor's thesis includes the CD with samples of folk music.

Seznam literatury

Seznam použitých knižních zdrojů:

1. PROKEŠ, Josef. Česká folková píseň: v kontextu 60. - 80. let 20. století. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8.
2. VONDRÁK, Jiří a Fedor SKOTAL. *Legendy folku & country: jediný téměř úplný příběh folku, tramské a country písňe u nás.* Brno: Jota, 2004. ISBN 80-7217-300-6.
3. KONEČNÝ, Michal Jupp. *S kytarou na zádech: o Portách, festivalech a muzikantech českého západu.* Plzeň: RegionAll, 2016. ISBN 978-80-905634-4-5.
4. KUHN, Tomáš. *Stručné dějiny populární hudby a jazzu pro studenty a učitele hudební výchovy.* V Plzni: Západočeská univerzita, 2011. ISBN 978-80-261-0018-8.

Seznam použitých elektronických zdrojů:

<http://www.hutka.cz>

<http://www.zalman.cz/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jaromír_Nohavica

<https://www.supergram.cz/marien>

<http://www.akce.cz/akce/316018/zambosi>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/11540999204-folk-factory/316292320260007-epydemye/>

<http://eshop.folkzije.cz/kompilace-folk-zije-1-7/>

<http://www.karaoketexty.cz/texty-pisni/epydemye/milada-821793>

<http://www.zambosi.cz/cz/texty/basama-s-fixama>

<http://www.zambosi.cz/cz/texty/louvre>

<https://hudba.zoznam.sk/poupata/piesen/nechce-se-mi-domu/>

<https://www.supermusic.cz/skupina.php?idpiesne=206503>

<https://www.okolotrebone.cz/houpaci-kun/rocnik-2017/michal-willie-sedlacek/>

<http://jablon.eu/index.php/o-nas/>

https://plzensky.denik.cz/kultura_region/zach-s-pub-slavi-v-unoru-dvacetiny-20150202.html

<http://www.prazdninyvtelci.cz/program?rid=38>

<https://www.smsticket.cz/mista/989-amfiteatr-straznice>

<http://www.chvojeni.cz/o-festivalu>

<http://www.fortunapardubice.cz/>

<http://www.folkruze.cz>

<http://www.casopisfolk.wz.cz/zahrada.htm>

<http://www.posazavi.com/download.asp?id=5064>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10314156487-uchem-jehly/217562216200013/>

Přílohy

Příloha č.1 - Poupata – Letní (CD 1)

Příloha č.2 - Marien – Cestou za tebou (CD 2)

Příloha č.3 - Jan Řepka – Po čem toužíš ty? (CD 3)

Příloha č.4 - Žamboši – Louvre (CD 4)

Příloha č.5 - Jan Žamboch – Basama s fixama (CD 5)

Příloha č.6 - Epydemye – Milada (CD 6)

Příloha č.7 - Passage – O nás (CD 7)

Příloha č.8 - Michal Willie Sedláček – Oheň (CD 8)

Příloha č.9 - Berušky – Jako malá (CD 9)

Příloha č.10 - Devítka – Ještě se střelí (CD 10)

Příloha č.11 - Monty – Bráchovi (CD 11)

Příloha č.12 - Radek Bartoš - Moje maličká (CD 12)

Příloha č.13 - Bujabéza – Běží voda, běží (CD 13)

Příloha č.14 - D.N.A Brno – Lachtani (CD 14)

Příloha č.15 - Jarret – Nese nás proud (CD 15)